

Sl. No. :

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions — 28

S—74—Sindhi (T.L.) (D&D)

No. of Printed Pages — 11

माध्यमिक (मूक-बधिर) परीक्षा, 2021
SECONDARY (D & D) EXAMINATION, 2021
सिन्धी

SINDHI
(Third Language)

समय : $4\frac{1}{4}$ घण्टे

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थियों के लिए सामान्य निर्देश :

- (1) परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न पत्र पर नामांक अनिवार्यतः लिखें ।
- (2) सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं ।
- (3) प्रत्येक प्रश्न का उत्तर दी गई उत्तर-पुस्तिका में ही लिखें ।
- (4) जिन प्रश्नों के आन्तरिक खण्ड हैं, उन सभी के उत्तर एक साथ ही लिखें ।
- (5) प्रश्न का उत्तर लिखने से पूर्व प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें ।

S-74-Sindhi (T.L.) (D&D)

S-544 ★

[Turn over

Tear here

प्रश्नपत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें
DO NOT OPEN THE QUESTION PAPER

(6) प्रश्नों का अंकभार निम्नानुसार है ।

खण्ड	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रत्येक प्रश्न	कुल अंक भार
खण्ड - अ (A)	1 (i से x), 2 से 11 = 20	1	20
खण्ड - ब (B)	12 से 19 = 8	2	16
खण्ड - स (C)	20 से 23 = 4	4	16
खण्ड - द (D)	24 से 25 = 2	5	10
खण्ड - य (E)	26 से 28 = 3	6	18

खण्ड - अ

1. हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूडियो -

10 × 1 = 10

(i) "जन गन मन" जो रचियता आहे -

(अ) महात्मा गांधी

(ब) सुभाष चंद्र बोस

(स) बंकिमचन्द्र चटर्जी

(द) रविन्द्र नाथ टैगोर ।

(ii) "सफ़र" कहाणीअ जो लेखक आहे -

(अ) कला प्रकाश

(ब) जेठो लालवाणी

(स) ईश्वर चंदर

(द) कन्हैयालाल अगनाणी ।

(iii) बुढीअ खे शौक हो -

(अ) किताब पढ़ण जो

(ब) रांद करण जो

(स) पराई पचर करण जो

(द) लिखण जो ।

(iv) 'खुंध खुंध करणु' जी माना आहे -

(अ) मना करणु

(ब) टोक टोक करणु

(स) घणो खाइणु

(द) धटि वधि गाल्हाइणु ।

(v) 'बीड़ा' लफ़्ज जो अददु वाहिद आहे -

(अ) बहण

(ब) ज़ेवर

(स) बकल

(द) बीड़ो ।

(vi) जिंस मोनिस जो मिसाल आहे -

(अ) बकरी

(ब) घोड़ो

(स) हाथी

(द) हिरणु ।

(vii) जबिरो लफ़्ज जो ज़िदु आहे -

(अ) महिनती	(ब) कमज़ोर
(स) ताकतवर	(द) बलवान ।

(viii) 'गीतनि जा मोती' कविता लिखी आहे -

(अ) गोवर्धन भारती	(ब) हरी दिलगीर
(स) ढोलण राही	(द) किशनचंद बेवसि ।

(ix) सिट पूरी करियो -

असीं शल ज्ञान ऐं विज्ञान सां बहिकायूं ।

(अ) गुलशन खे	(ब) भारत खे
(स) जगत खे	(द) ज़हन खे ।

(x) कवीअ 'कुदरत वारा' कंहिखे चयो आहे -

(अ) इंसान खे	(ब) राजा खे
(स) परमात्मा खे	(द) हुस्न खे ।

निर्देश : (2 - 8) हेठि डिनल टुकिरे खे ध्यान सां पढ़ी सुवालनि जा जवाब लिखो-

अजु कलह जी ज़िंदगी कश्मकश ऐं तनाव वारी आहे । हर हिकु इंसानु सिहत जो ख्यालु न करे, पैसो कमाइण में मशगूलु आहे । मन जी शांती विजाए कंहि खेत्र में नालो कढण जी कोशिश करे थो । इंसान पाण खे माया जाल में फासाए रखे थो ऐं पंहिजे लाइ नवां नवां मसइला पैदा करे थो । ज़ाहिरी अंग्रेजी दवाउनि जे चकर में अची गुलामु बणजी थो पदे । अफ़सोस सद अफ़सोस इंसान खे इहा जाण न आहे त अंग्रेजी दवाउनि में अहिड़ा त ज़हरीला असर आहिनिं, जे रोगनि खे दबाए नकली चमत्कार डेखारीनि थियूं । पोइ गुझियुनि बीमारियुनि खे जनमु डेई इंसान जो अंतु आणीनि थियूं । जेकडहि इंसानु चाहे थो त संदसि शरीरु निरोगी रहे ऐं मनु चुस्तु रहे त इंसान खे घुरिजे त पंहिजे जीवन जी परघोर लहे । जीवन जी परघोर कुदरती नेमन सां लही सघिजे थी । "जीअं नूर बिना सभु कुडु आहे तीअं सिहत बिना सुज आहे ।"

2. मथिए टुकिरे जो सुहिणो सिरो लिखो ।

1

3. इंसान पंहिजे लाइ नवां नवां मसइला कीअ थो पैदा करे ?

i

4. जीवन जी परघोर कीअ लही सघिजे थी ? 1
5. 'रोगी' लफ़्ज जो ज़िदु लिखो । 1
6. 'सिहत' जी माना हा आहे ? 1
7. अंग्रेज़ी दवाउनि मां कहिड़ा नुकसान आहिनि ? 1
8. सिहत बिना सभु सुज आहे । कीअ ? 1

निर्देश : (9 - 11) सही लफ़्ज चूडे खाल भरियो :

(शैतान, चादर, जल जी धारा)

9. को सूरत में इंसान चवे को शर भरियो चवे । 1
10. मुंहिजो जीवन दुख ऐं सुख जंहिजा ब किनारा । 1
11. धरती रात जी लाहे निंड मां झटि पटि जागी आहे । 1

खण्ड - ब

निर्देश : (12 - 19) हेठियनि सुवालनि जा ज़वाब लिखो :

12. पढ़ण जे तरीके बाबति 'बेकनि' जा कहिड़ा वीचार आहिनि ? 2
13. 'उमर मारुई' एकांकीअ में कहिड़ो संदेश डिनल आहे ? 2
14. 'बुढ़ा आश्रम' कहाणीअ में समाज जो कहिड़ो चिटु चिटयलु आहे ? 2
15. सिंधियुनि जी खासि पोशाक कहिड़ी आहे ? 2
16. 'शाह लतीफ़' मालिक दरि कहिड़ी बेनती कई आहे ? 2
17. कवीअ 'महिनत' बैत ज़रीए कहिड़ो संदेश डिनो आहे ? 2
18. 'गुलनि जी टोकिरी' कविता में कवीअ रात ऐं डीह जी उपमा कंहिसा कई आहे ? 2
19. 'कुदस्त वारा' कविता में कवीअ कंहिजो उम्दो मेलापु डेखारियो आहे ? 2

निर्देश : (20 - 23) हवाला समुझायो :

20. "भलाई करे उहो उपाव मूंखे बुधाइ, मां उहो जरूर कंदुसि ।"

4

या

"हाणे मूंखां हर बीं टीं महिने गाडीअ जी मुसाफिरी पुजे कान थी ।"

21. "अबा डुबिरे शरीर जा कहिड़ा हाल ? सीउ तपु थी पियो अथमि । सिजु चढे त को शरीर में सघ पवे ।"

4

या

"जडहिं रत कटोरो डिजे थो तडहिं भत कटोरो मिले थो ।"

22. "सांईमि सदाई करीं मथे सिंधु सुकारु,
दोस मिठा दिलदार, आलम सभु आबादु करीं ।"

4

या

"तुंहिजे अहिंसा जो राजु, दुनिया दूर दूर बुधो,
हैरत खाईदो थे वतियो, साराहीदो थे वतियो ।"

23. "जप जाप कयुमि, पूजा पाठु कयुमि,
वजी गंगा ते इशनांनु कयुमि,
सोचे समुझी वेद पुराण पढ़ियमि,
साम्हूं कुदरत जो कर्तारू डिठुमि ।"

4

अथवा

"वेई हली संसार मां सुस्ती,
सभ में आई चाह ऐं चुस्ती ।
नढिड़ा डिघिड़ा कोमल किरणा,
चिलकनि चिमिकनि जगमग झरणा ।"

खण्ड - द

24. किनि बि पंजनि इस्तलाहनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो -

5 × 1 = 5

(i) खिखो विखो थियणु

(ii) बाहिं बारणु

(iii) दिलि वठणु

(iv) रूक जा चणां चबाइणु

(v) कंडा पोखणु

(vi) निंड फिटणु

(vii) धोबी हणणु

(viii) डिठो करणु

(ix) पाणी विलोड़णु

(x) फटनि ते लणु बुरिकणु ।

25. इस्मु छा खे चइजे थो ? इस्म जे किस्मनि जा नाला लिखो ।

5

या

इस्मु जाति ऐं इस्मु तसगीर जा मिसाल डेई समुझायो ।

खण्ड - य

26. कंहिं बि हिक विषय ते मज़मून लिखो :

6

(i) सिंधियत डीहं चेटीचण्डु

(ii) सफाई अभियान ऐं भारत

(iii) 'कोरोना' जे बचाव जा उपाव

(iv) इन्टरनेट जी अहिमियत ।

27. दोस्त / साहेड़ीअ खे जनम डीहं जूं वधायूं डीदें खतु लिखो ।

6

या

भाउ जी शादीअ में वजण लाइ प्रिंसीपाल खे चइनि डीहनि जी मोकल वास्ते दरख्वास्त लिखो ।

या

नगर निगम जे मेयर खे रस्तनि जी मरम्मत बावति दरख्वास्त लिखो ।

28. 'मुल्हु' कहाणीअ में अमां बावति पंहिंजा वीचार लिखो ।

6

या

रविन्द्रनाथ टैगोर जी शखिसयत जी जाण डियो ।

या

'ए दाता' कबिता जो सारू पंहिंजे लफ़्जनि में लिखो ।

ڪنڊ - (A)

$$10 \times 1 = 10$$

1. هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو -
- (i) «جن گن سن.....» جو چيٽا آهي .
- (ا) مهاڻا گانڌي
(ب) سپاش چندر بوس
(ث) بنڪم چندر چترجي
(د) رويندر نات ٿيگور
- (ii) «صفر» ڪهائيءَ جو ليڪڪ آهي -
- (ا) ڪلا پرڪاش
(ب) چينولا ليوائي
(ث) ايشور چندر
(د) ڪنھيا لعل اگناڻي
- (iii) پيڊيءَ کي شونق هو -
- (ا) ڪتاب پڙهڻ جو
(ب) راند ڪرڻ جو
(ث) پراني پچر ڪرڻ جو
(د) لڪڻ جو
- (iv) «ڪنڌ ڪنڌ» ڪرڻ جي معنيٰ آهي -
- (ا) منا ڪرڻ
(ب) ٽوڪ ٽوڪ ڪرڻ
(ث) گهڻو ڪاڻڻ
(د) گهٽ وڌ ڳالهائڻ
- (v) «بيٽا» لفظ جو عدد واحد آهي -
- (ا) بتن
(ب) جيوڙو
(ث) بڪل
(د) بيٽو
- (vi) جنس مونس جو مثال آهي -
- (ا) بڪري
(ب) گهوڙو
(ث) هاڻي
(د) هرڻ
- (vii) «جبرو» لفظ جو ضد آهي -
- (ا) محنتي
(ب) ڪمزور
(ث) طاقتور
(د) پلوان
- (viii) «گيتن جا موٽي» ڪوينا لکي آهي -
- (ا) گووردن پارتي
(ب) هري دل گير
(ث) ڊولڻ راهي
(د) ڪشنچند بيوس

(ix) ست پوري ڪريو -

«اسين شل گيان ۽ وگيان سان بهڪايون»

(آ) گلشن ڪي (ب) ڀارت ڪي

(ث) جڳت ڪي (د) ذهن ڪي

(x) ڪوي «قدرت وارا» ڪنهن ڪي چيو آهي -

(آ) انسان ڪي (ب) راجا ڪي

(ث) پر ماتما ڪي (د) حسن ڪي

نوٽ: (2 - 8) هيٺ ڏنل ٽڪري ڪي ڌيان سان پڙهي سوالن جا جواب لکو-

آڇ ڪلهه جي زندگي ڪشمڪش ۽ تناو واري آهي هر هڪ انسان صحت جو خيال نه ڪري، پنسو ڪمائن ۾ مشغول آهي. من جي شانتِي وڃائي ڪنهن ڪيتر ۾ نالو ڪيڏائڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. انسان پاڻ ڪي ميا جال ۾ ڦاسائي رکي ٿو ۽ پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا پيدا ڪري ٿو. ظاهري انگريزي دوائن جي چڪر ۾ اچي غلام بڻجي ٿو پوي. افسوس سد افسوس انسان ڪي اها ڄاڻ نه آهي. ته انگريزي دوائن ۾ اهڙا ته زهريلو اثر آهن، جي روگن ڪي دٻائي نڪلي چمتڪار ڏيکارين ٿيوڳن. پوءِ گوجهيون بيماريون ڪي جنم ڏيئي انسان جو انت آڻن ٿيون. جيڪڏهن انسان چاهي ٿو ته سندس شرير نروڳي رهي ۽ من چُست رهي ته انسان ڪي گهر جي ته پنهنجي جيون جي پر گهور لهي. جيون جي پر گهور قدرتي نيمن سان لهي سگهجي ٿي. جيئن نور بنا سڀ ڪوڙ آهي. تيئن صحت بنا سڄ آهي.

- 1 2. مٿين ٽڪري جو سهڻو سرو لکو.
- 1 3. انسان پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا ڪيئن ٿو پيدا ڪري؟
- 1 4. جيون جي پر گهور ڪيئن لهي سگهجي ٿي؟
- 1 5. «روگي» لفظ جو ضد لکو.
- 1 6. صحت جي معنيٰ ڇا آهي؟
- 1 7. انگريزي دوائن مان ڪهڙا نقصان آهن؟
- 1 8. صحت بنا سڄ آهي ڪيئن؟

نوٽ : (9 - 11) : صحيح لفظ چونڊي خال ڀريو-

(شيطان، چادر، جل جي ڌارا)

- 1 9. ڪو صورت ۾ انسان چوي ڪو شر ڀريوچوي.
- 1 10. منهنجو جيون ڊڪه ۽ سڪه جنهنجا ٻه ڪنارا.
- 1 11. ڌرتي رات جي لاهي نند مان جهٽ پٽ جاڳي آهي.

ڪنڊ - (B)

نوٽ : (12 - 19) : هيٺين سوالن جا جواب لکو-

- 2 12. پڙهڻ جي طريقي بابت «بيڪن» جا ڪهڙا ويچار آهن ؟
- 2 13. «عمر ماروئي» ايڪا نڪي ۽ ۾ ڪهڙو سنديش ڏنل آهي ؟
- 2 14. «پيدا آشرم» ڪهائي ۽ ۾ سماج جو ڪهڙو چتر چٽيل آهي ؟
- 2 15. سندين جي خاص پوشاڪ ڪهڙي آهي ؟
- 2 16. «شاهه لطيف» مالڪ ڌر ڪهڙي وينتي ڪئي آهي ؟
- 2 17. ڪوي ۽ «سحنت» بيت ڌري ڪهڙو سنديش ڏنو آهي ؟
- 2 18. «گلن جي توڪري» ڪويتا ۾ ڪوي ۽ رات ۽ ڏينهن جي اُها ڪنهن سان ڪئي آهي ؟
- 2 19. قدرت وارا ڪويتا ۾ ڪوي ڪنهن جو عمدو سيلاپ ڏيکاريو آهي ؟

ڪنڊ - (C)

نوٽ : (20 - 23) : حوالا سمجهايو-

- 4 20. «پلائي ڪري اهو اُپاءُ مونکي ٻڌاءِ، مان اهو ضرور ڪنديس».

يا

«هاڻي مون کان هر ٻي ٽين مهيني گاڏي ۽ جي مسافري پيڇي کان ٿي».

- 4 21. «ابا ڏُٻري شير جا ڪهڙا حال ؟ سي ۽ ٽپ ٿي پيو اٿم. سج چڙهي ته ڪو شير ۾ سگهه پوي».

يا

«جڏهن رت ڪتورو ڏجي تڏهن پٽ ڪتورو ملي ٿو».

4

2. «سائيم سدائين ڪرين مٿي سنڌ سُڪار دوس مٺا دلدار، عالم سڀ آباد ڪرين».

يا

تنهنجي اهنساجو راجه، دُنيا دور دور ٻڌو حيرت ڪانڌو ٿي و تيو، سارا هيندو ٿي و تيو.....

2. «چپ چاپ ڪيم، پوجا پان ڪيم،

وڃي گنگا تي نشان ڪيم

سوچي سڄي ويد پراڻ پڙيم،

4

سامهون قدرت جو ڪرتار ڏنم».

يا

وڻي هلي سنسار مان سُستي،

سڀ ڀ آني چاهه ۽ چُستي.

ننڍڙا ڊگهڙا ڪومل ڪرنا،

چلڪن چمڪن چڱ مڱ جهرنا».

ڪنڊ - (D)

$$5 \times 1 = 5$$

24. ڪن به پنجن اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو.

(i) ڪڪو وڪوڻيڻ

(ii) باهه ٻارڻ

(iii) دل وٺڻ

(iv) روڪ جا چٽا چٽائڻ

(v) ڪنڊا پوکڻ

(vi) ننڊ ڦٽڻ

(vii) گهوبِي هڻڻ

(viii) ڏٺو ڪرڻ

(ix) پاڻي ولورڻ

(x) ڦٽڻ تي لوڻ ٻرڪڻ

5

25. اسم چاڪي چئجي تو اسم جي قسمن جا نالا لکو.

ها

اسم ذات ۽ اسم تسنير جا مثال ڏيئي سمجهايو.

ڪنڊ - (E)

6

26. ڪنهن به هڪ وڻهه تي مضمون لکو.

(i) سنڌيت ڏينهن ڇڏي ڇڏ

(ii) صفائي اڀيان ۽ ڀارت

(iii) 'ڪورونا' جي پيءَ جا اُپاءَ

(iv) انٽرنيٽ جي اهميت

6

27. دوست/ساھڙي ۽ ڪي جنم ڏينهن جون واڌايون ڏيندي خط لکو.

ها

پيءُ جي شاديءَ ۾ وڃڻ لاءِ پرنسپل کي چئن ڏينهن جي موڪل واسطي درخواست لکو.

ها

نگرنگم جي ميٽرڪي رستن جي مرمت بابت درخواست لکو.

6

28. «مُلهه» ڪهاڻيءَ ۾ اسبابيت پنهنجا ويچار لکو.

ها

رويو ندر ناٿ ٽيگور جي شخصيت جي ڄاڻ ڏيو.

ها

«اي داتا» ڪويتا جو سار پنهنجي لفظن ۾ لکو.

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

